

SZARVAS ÉS VIDEKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . **4** frt. — Félévre **2** frt
Negyedévre . . . **1** frt. — Egyes szám . **8** kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hova az elő-
fizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJZÁR.

Halászat.

Hol vannak azok a régi jó idők, midőn annyi volt a Körösben a hal, mint csillag az égen, úgy hogy a kifogott hal nagyrészt szárításra kellett használni, mert a halfogyasztó közönség nem volt képes azt a rendkívüli nagy mennyiséget, — amit időszakonként fogtak a halászbok, — elfogyasztani. Abban az időben rendszeres tápláléki cikkünkét képezte. Bezzeg nem kell manapság szárítani. Ma már alig lehet fogni a hal oly ritka tárgy, akár csak a nemes érc, miért is ma már csakis különleges eludelnek tekinthetők mint unikum szerepel az asztalon. Örvendhetünk, ha évenként kétszer-háromszor asztalunkra kerül.

Én is úgy vagyok a hallal mint a régi öregek kik szokásszerűen így sóhajtának fel: elmúltak a régi jó idők, az aranynapok, amikor bőségben volt minden. Sok részben igazuk van az öregeknek. Így például a hal tekintetében is.

Még e sorok írója is emlékezik azon időre, midőn halbőség volt; mikor az ugynevezett buvárhalászbok, — akik nagyon jól ismerték a hal fészkeknek nevezett helyét a Körös folyónak, — minden buvárszer és eszköz nélkül, a víz alá lebukva, a Körös iszapjában, egyes gödröcskéiben, mélyedésekben ólálkodó halakat pusztán kézzel megfogták és egy pár másodpercnyi idő alatt hozták fel a víz alól a két fontos, három fontos halakat.

Könnyű volt akkor, mert volt miből, ma napság tessék hát kézzel fogni a halat, a mikor hálóstól is egész nap halászhat az a halász, harmad-negyed magával s mégis alig fog 4—5 kilógram halat. S ez is, ha meglehetősen nagyságú halakból áll, már hetekkel előbb le van uála foglalva. De leginkább és többnyire csupa apróságot fognak.

Ez az oka, hogy ma már a halászbok száma is nagyon csökkent s nem ok nélkül, mert a halászbok járó munka, — mely a téli és tavaszi időszak alatt nem a legkönnyebb és kényelmesebb foglalkozások közé tartozik, — nem hozza meg fáradozása után a közönséges napszámosságot fizetett munkadíjat sem.

A halaknak az élővizekben való ily roppant módon való megfogyatkozását egyfelől a folyások, szabályozásának és másfelől a gőzhajtásnak lehet tulajdonítani.

A folyók szabályozás által ugyanis a folyók hullámterei a minimumra redukáltak; a gőzhajtás pedig, a víznek nagy mozgásba hozása által, a halak lerakott petéit eredeti helyökről, az ugynevezett fészkek és ágyakból felveri s így a víz által hajtva részint a madarak, csibor és rákok által, részint magok a különféle halak által táplálékként felemésztetnek.

A halak eme rohamos megfogyatkozásának okát, a magas kormány már régebbi idő óta tanulmányoztatja s oly módok és eszközök felől gondoskodik, melyek a hal teljes kipusztulására vezető gyors megfogyatkozását megakadályozza, vagy legalább mérsékelje.

E célból alkotott meg a halászbok törvény, mely a különféle halnemeknek az ivás és petezés időszaka alatt való halászatát és áruba bocsátását tilalmazza.

Ugyanezen célból alakulnak a legutóbbi időben a magas kormány kezdeményezéséből illetve rendelte értelmében az ugynevezett halászati társulatok.

Békésmegye területén ez idő szerint nem alakult meg még egy halászbok társulat sem. Pedig ha valahol szükség van az ily társulatokra, úgy akkor Békésmegye területén, — mely a három Körös által metszve részint ezek, részint az átmetszések kiképzése által származott holt

Körös kanyarok haltenyésztésre, mint szép jövedelmet biztosító ipari célra leendő berendezésre a természet által alkalmassá tett, — a halászbok társulatok megalakulása égető szükségessé vált, már csak azért is, mert a Körösökön és azok holt kanyarai mentén sok a parti birtokos és így sok a halászbok joggal bírók száma.

Gyomán a minapában már megpróbálták egy halászbok társulatot összehozni, de az ennek kimondására hivatott gyűlés halászbok társulattá alakulás nélkül oszlott szét.

A haltenyésztés az ország területén a legutóbbi időben szép lendületet vett; vannak egyes vidékek, hol a halászbok iparszerűleg kezeltek s már is szép jövedelmi forrást képez. Ezt a haltenyésztési célból, megalakult halászbok társulatoknak lehet köszönni.

Hogy Gyomán nem tudott megalakulni a halászbok társulat, talán személyi okokra vezethető vissza vagy arra, hogy a halászbok jog tulajdonosai nem mérlegelték kellően a halászbok társulatok előnyeit.

Hogy nekik nem kell halászbok társulat: az az ő dolguk. Abból még egyáltalán nem következik az, hogy a halászbok társulat nem hasznos intézmény és nem kell azt következtetni, hogy nekünk szarvasiaknak sem kell.

A halászbok társulatokról e sorok írójának az a véleménye, hogy az csak az esetben jár a megfelelő haszonnal, ha az a halászbok társulat egyszersmint haltenyésztő társulat is. Mert e nélkül a halászbok társulatnak a rendelkezésre álló vizek halászbok hasznobéréből befolyó évi jövedelme tetemes részét felemészti az adminisztráció. Így tehát az a halászbok jog tulajdonos, aki ez ideig önállóan adta hasznobérbe halászbok jogát, a társulás után nem kap a hasznobérdíjből oly összegű osztalékot, mint kapott az előtt.

Ez egyik nagy akadály a társulásnak.

SZARVAS ÉS VIDEKE TÁRSZÁJA.

A rossz szó.

A „Szarvas és Vidéke“ számára fordította:
Végyváry R. Ferencz.

(Folyt. és Vége.)

4.

Puha hószőnyeg fogta fel s az esés erejét csökkentette. Mátyás egy ideig eszméletlenül feküdt, s miután magához tért, kibontakozott a hóból, mely a sziklaleányt egészen betakarta. A kósujtotta láb nagy fájdalmakat okozott neki, s csak térden csúszva jutott el a sziklafalhoz kissé védettebb helyre. Ott bekötözte zsebkezdőjével a sérült lábat, mely szerencsére nem tört el. Szomorúan mondta magában:

— Bizony nem tudom, minek kötözöm be a lábamat. Mintha nem volna mindegy, hogy dagadt lábbal vagy egészséggel megyek-e a túlvilágra?

Lehangolva guggolt a sarokban s lassan, rettetősen lassan telt az idő. A szélvihar elült, az ég is kiderült, de a légmérséklet folyton alább szállott s a szerencsétlenül járt vezető már merevedni érezte testét.

A mint lábában a fájdalom annyira-mennyire megszünt felemelkedett ültéből Mátyás s körülnézett, megvizsgálta a helyet. Alatta tátongó mélységben az üreg, felotte óriási magasságban meredeken a sziklafal... Semmi remény a menekülésre!

Az éj beállt. Az alkonyati köd széteszlott, az égen a csillagok milliárdjai fányltek gyönyörű ragyogással. Mátyás tekintetét a völgybe vetette. Könyök toltuk szemébe... Ott fekszik faluja, ott van az ő édes testvére, a testvére, kitől haragban vált el... Oh! ha visszavonhatta volna azt az elejtett rossz szót, ha még egyszer láthatta volna bátyját, megcsókoltatta volna és bocsánatot-kérhetett volna, oh, mennyivel könnyebben halt volna meg, ha tudta volna, hogy bátyja megbocsájtozott. Felpillantott a derült, csillogos égre s imádkozék. Kedélyállapota valamicskét enyhült.

A hidegség egyre nőtt; a szegény emberek gondoskodnia kellett, hogy dermedt testébe mozgással életet hozhasson. Eszébe jutott palackja. Majdnem tele volt még, ugyszintén a doboz kétszersülttel. Evett, ivott, ami feljuttotta az életerőket s felmelegítette Mátyást.

Hosszú, aggodalmas órák teltek így. Mátyás minden akaratának és erejének megfeszítésével iparkodott a borzasztó éjszakát ébren tölteni s a halál előhírnökét: az álmat távol tartani. De ereje végkép kimerült. A reggel immár virradott, a hegycsúcsok pirosító fény-

nyel ragyogta, hajnalodott... de ezt már nem látta: a sziklafalhoz támaszkodva szunyadt. Lélegzetvételtől emelkedett még a melle, de mindig ritkábban, egyre ritkábban, folyton gyengülve... 5.

Az ármosdi vendéglőben nagy volt az izgatottság, rég nem volt annyi vendége.

— Hát Miska csak megnyerte a fogadást! mondta valaki a jelenlevők közül.

— És csak holnap, vasárnap, kellett volna megjőnnie; ilyen időben visszajött.

— Hanem halálos betegen is fekszik odahaza, mondja a kocsmáros.

— Két legény találkozott vele az erdőben a szurokégtónál, oszt haza cipelték, tetete hozzá a molnár.

— Első dolga volt, hogy Bányász Józsi után küldött; azt mondják, hogy Matyi küldött neki levelet, állította a kőfaragó.

— Józsi már el is ment hozzá, szolt megint egyik.

— Ehol ni, hisz itt megy épen! kiáltotta a kereskedő s kimutatott az ablakon.

— Híjjátok be, hadd mondja el, mit csinál Miska ajánlotta a kőfaragó, s néhányan kisiettek és nemsokára Bányász Józseffel együtt visszatértek.

Csakúgy ostromolták a sok kérdéssel, míg elkezdett beszélni.

— Miskával nem állunk jól, tüdőgyulladásba esett. Annyit megtudhattam, hogy a hóvihar utólérte

De ha az a halászati társulat a különféle hal fajok tenyésztése céljából a vizeknek bizonyos részét, — a halak közlekedésének megakadályozása okából, — elkerítve tartván, egy-két évig a halak növeése és szaporítása végett hasznóbérbe nem adja, — vagy ha házilag kezelteti, — nem halásztatja, az esetben már, a halászatból eredő bevétel összege tetemesen növekedni fog.

Van nekünk Szarvasiaknak egy haltenyésztésre kiválóan alkalmas és okszerű módon jövedelmezőleg értékesíthető vizünk, a Szarvas-szent-andrási holt Körös kanyar, vagyis az élő Körösnek azon része, mely a 18-a számú átmetszés által metszetett le.

Ezen mintegy 30 kilométer hosszú Körös-kanyar vize, Landgraf országos halászati főfelügyelőnek szakértői véleménye szerint, hazánk egyik legalkalmasabb, legegyszerűbb fekvésű és kedvező berendezésű vize haltenyésztésre. S azt meg én teszem hozzá, hogy csak mi nem vagyunk oly üzleti szellemmel megáldva, melynél-fogva tudatára ébrednénk az ebből eredő anyagi haszonnak, csak mi nem vagyunk elég élelmesekek arra, hogy a természet ezen ritka adományát a saját érdekünkben kihasználni tudnók, azon adományt, melyet más államokban sok ezrekért megvásárolnának, s a melybe külföldön egy életre való vállalkozó sok ezrekre menő befektetést eszközölne s miúndezt teszi abból a számitásból, hogy ezen vállalkozása ez időszertint nem csak a befektetett összeg kamatait, hanem azon felül szép hasznót is biztosít.

A mi vizünk haltenyésztési célra ugy szólván befektetés nélkül is rendelkezésre áll.

A sült galamb teoriája jut itt eszembe, de az elől is, mikor szánkba akarna repülni, e kapjuk a fejünket.

Nem akarom ismételni hosszadalmasan, hogy most, amidőn a Körös-tisza-marosi ármentesítő és belvizeszabályozó társulat ezen, az elébb jelzett holt Körös kanyarra egy nagyobb szabású vizemelő gépet tervez, itt van az alkalom — a sült galamb ismét röpköd — hogy a halászati társulat és ezzel kapcsolatban a haltenyésztési szövetkezet megalakuljon.

Az által, hogy ezen vizemelő gép a holt Körös kanyarra építetik, meg lesz adva mindazon kellék és eszköz, a melyre egy haltenyésztésre berendezett álló víznek szüksége van.

A vizemelő gép által a holt Körös kanyar vize évenként egyszer-kétszer felfrissíthető. Ezen felfrissítés kétszeres haszonnal lesz egybekötve, Amíg egyrészt eme felfrissítés egészségügyi szempontból történik, addig másrészt az a haltenyésztésre nézve főfontosságú tényezőt képez, mert elhárítja a halak közt, a meleg, poshadtt víztől bekövetkezni szokott dögvészt s eltávolítja a halak mocsár szagú izét.

Nincs más tehát hátra, mint a kedvező alkalmat kihasználni, nincs más hátra, mint hogy

alakítsuk meg a haltenyésztési célt maga elé tűző halászati társulatot.

E célból felkérem járásurk főszolgabiráját, — ki amint más közérdekű ügyet, ezt is kivételre segitendi, hogy a halászati joggal bírők névsorának összeállítása iránt intézkedni s majd ennek megtörténte után az ill. tő érdekelteteket halászati társulattá leendő alakulás céljából összehívni méllőztatnék.

HIREK.

— **Az aszfalt járda ügye.** Az aszfalt járda kiépítése iránt kötött vállalati szerződés és tervek a vármegyéről elbírálva visszaérkeztek. Még pedig a szerződés egész terjedelmében jóváhagyva, a tervek pedig némi csekély jelentőségű módosítással. — Az aszfalt járda építésének megkezdése ezek szerint csak rövid idő kérdése, mert a város előjárósága az építés megkezdésére a vállalkozót felszólította.

— **Zártkörű estély.** Lesz alkalmunk egy szépek igérkező mulatságban részeseülnünk még a hó folyamán, ugyanis a szarvasi kaszinó Szarvason 1897. augusztus 20-án saját helyisége es az Árpád szálló dísztermében zártkörű estélyt rendez, mely közvacsorával egybekötve tervezetik. Éjféltkor pedig frissítőket szolgálnak fel. A meghívók már kibocsájtattak, A ki a mulatságon részt akar venni, az sziveskedjék jegyét lehetőleg ideje korán megváltani és augusztus 17-ike előtt okvetlen, mert különben a rendezésben zavar állhat elő.

— **Vesztett kutya marás.** Zima György helybeli lakost, tanyáján időzése alkalmával saját vestett kutyája megmarta, míg végből felszállított Budapestre a Pasteur-féle gyógyintézetbe. — Ez idő szerint jól érzi magát.

— **Száj és köröm fájás.** Ezen járványos állati betegségtől egyik, még érintetlen határukban, ugyanis a kákai pusztán is fellépett már a száj és köröm fájás. Tehát ez is szigorú zár alá helyezett.

— **Egy millió forint.** A Szarvasi Takarékpénztárnál elhelyezve levő takarékbetétek összege — értesítésünk szerint — az egy millió forintot már meghaladta, és ami még emellett igen fontos, a kölcsön-üzletek és az évi nyereség nagymértvű emelkedése mondhatni állandó méreket öltött.

— **Pályázati értesítés.** A békésmegyei földmives iskola hallgatói részére a békésmegyei gazdasági egyesület két, egyenként 120 forintos, valamint a békésmegyei gazdasági egyesület elnöke, méltóságos Beliczey István ur egy 120 forintos alapítványára pályázat nyitítatik békésmegyei oly ifjak részére, kik a földmives iskolába felvételtől óhajtanak. Felvételi feltételek; 1. Betöltött 16 éves kor. 2. Egészséges testalkat. 3. A négy elemi iskola sikeres bevégezése. 4. Fedhetlen erkölcsi viselkedés. 5. Annak igazolása, hogy az illető védhalmóvel beoltatott. 6. Szülői vagy gyámi nyilatkozat, mely szerint a növendék az ő akaratukkal lép az iskolába s

hogy kötelezik magukat vele a két éves tanfolyamot teljesen bevégeztetni. Ezen feltételek közlése után felhívatnak mindazon szőlők és gyámok, kik gyermeküket vagy gyámoltjukat a békésmegyei földmives iskolába az 1887/98. és 1898/99. tanévekre beadni, illetve az ösztöndíjak valamelyiket elnyerni óhajtják, hogy a felvételi feltételekhez képest felszerelt kérvényüket folyó évi augusztus hó 20-ig a békésmegyei gazdasági egyesület elnökségéhez küldjék be. Az iskola szervezetére vonatkozó egyéb adatokra nézve a gazdasági egyesület titkára. vagy a községi előljárok készséggel nyújtanak felvilágosítást. B. Csabán, 1897. július 31. Az elnökség megbízásából: Zlinszky István, egyetli titkár.

— **Öngyilkosság.** Erdei Lidia szarvasi illetőségű asszony öngyilkossági szándékából a Körösbe ugrott és bele is halt. Tettének oka nem volt kipuhatolható.

— **Helyreigazítása egy közleménynek.** A „Békésmegyei Közlöny“ napi hírei közt minapában ily czimű hír látott napvilágot; „egy lelkész nyugalmában.“ Tekintettel a közlött hirre, keltő tájékoztatás végett, szükségesnek tartom alábbi megjegyzéseimet köztudomásra hozni. a) A magyar istentiszteletek 1855-ik év október hava óta szakadatlanul minden vasárnapon, minden ünnepnapon rendezem megtartattak, azoknak rendszeresítéséről beszélni felesleges, mert az, hogy most a magyar istentisztelet egy vasárnap az, ó más vasárnap az új templomban tartatik, nem rendszeresítés, inkább módosítás, mennyiben az említett magyar istentiszteletek a tót istentiszteletek módjára határozattak megtartatni. b) A közlött hirben én hitiszónoknak és előre haladott korúnak mondatom. Az elsőre ki kell jelentenem azt, hogy hitiszónok nem confirmálhat, nem keresztelhet, Urvacsorát nem adhat fel, nem eskethet, az csak egyszerűen papolhat, esetleg temetett, holott én minden inuclitót végzettem mire felszentelt lelkész, mit mint candidatus (theologiae (hit jelölt) az a hitiszónok, nem tehettem volna. A másodikra nézve megjegyzem, hogy a 67 éves férfi még nem oly előrehaladott koru, hogy, ha képes, csakis ezen kellene nyugalmaztatni. Hány lelkész van, ki még 70-dik éven túl is szolgál, mert képes szolgálhat? c. A közlött hír végső sorában említett érdemeimről hallgatok, ezekről megemlékezni a szerénység tilt, kijelentem azonban, hogy még képes leszek, Istennek segédelmével mindvégig hiven kívánom az Egyházat szolgálni.

— **Nem lesz harmadik kövezett utcánk.** Tudvalevő dolog hogy városunk képviselő testülete azon az alapon, hogy az állam, a Beliczey utat, a transversális nagy alföldi műút vonalába felvette, ama felterjesztéssel élt a közlekedési miniszterhez, hogy ezen, a város által épített és állami célra igénybe vett kövezett utcánk helyett az állam a maga költségére városunk egyik utcáját, a gróf Csáky Albin utcát köveztetné ki. Ezen felterjesztésre most érkezett le a miniszter leirata, mely szerint Szarvas városának kérelme ez időszertint nem teljesíthető. Még pedig azért, mert nincs rá költség. Nincs fedezet, mert a transversális műút költségeinek előirányzása a legszűkebb határok közt történt s Beliczey kikövezett út rész, mint kiépítve levőre nem is lett előirányozva semmi költség vagyis mint nem építendő rész vétetett

és a Sárkányfőnél ledönté lábáról. Matyi utána jött, átvezette a Zergepallón s így megmenfette. Matyi azután, épen mikor az időjárás még szilajabb lett, a veszélyes úton visszament.

Hangos elismerés hangzott fel Matyás hőstettének hallatára.

— Csak legalább tudtam volna valamit a fogadásról, folytatta Bányász, én is felmentem volna Miskával. Kettesével mégis csak könnyebben ment volna.

— Hát nem szólt róla Matyi neked? kérdezte a kőfaragó.

— Egy szót sem. Ez egyszer haraggal vált el tőlem. . . Tudjátok meg, mily rossz testvér vagyok én. . .

A csodálkozás moraja tört ki.

— Igen, tudjátok meg. Az estén, mielőtt Matyi elment, először koccantunk össze. . . S én, én haragomban egy rossz szót mondtam neki. . . Fél életemet odaadnám, ha meg nem történté változtathatnám.

Másnap réggel aztán elment Matyi, búcsúzás nélkül. Odafönn állottam az ablaknál s néztem utána, de a dacz nem engedett szívemnek. . . Oh, mennyit szenvedtem azóta! . . . Kevés éjen át aludtam órakon keresztül állottam kiut s néztem, néztem a hegyre. Nem ragyogott egy láng sem alá, mint más években némely estéken. . . És ma levelet hozott tőle Miska, a melyben ő kér bocsánatot. Matyi tőlem, a kinek térden csúszva kellett volna az ő bocsánatáért könyörög-

nöm! . . . Hanem most sietek haza, mert Miska azt mondta, meg a levélben is ben van, hogy Matyi a legközelebbi derült éjszakán meggyújt egy hegyi tüzet! S ma tiszta éjszakánk lesz.

A hátra maradottak e szavak hatásának következtében egy darabig hallgatagon ültek. A beszélgetés csak akkor lett ismét élénkebb, midőn egy logény érkezett a szobába s elmondta, hogy a Sárkányfőnél lavina gördült le.

— Mit mondasz, a Sárkányfőnél? kérdé a kőfaragó. Láttad?

— Látni nem láttam, de én épen a tulsó völgy oldalán jöttem az erdőn keresztül s tisztán áthallottam a dörgését.

— Mikor történt ez?

— Épen azután, hogy az idő megint ugy nekivadult.

Ez a hír általános rémületet keltett a társaságban s sokat gondolkoztak róla.

A kőfaragó törte meg a csendet:

— Szivesen megfizetném tisztelesen a fogadás összegét, ha Matyira hallgattam s nem fogadtam volna. Nemcsak, hogy Miska halálos beteg, könnyen lehetséges, hogy Matyit is utólerzte a szerencsétlenség. Egyedüli reményeségem még a hegyi tűz. Már van olyan sötét, hogy láthatni. Jertek, menjünk, nézzük meg.

A szoba kiürült.

A piacféren nagy embertömeg állott és feszülten

figyelt a magas hegytetőre, a mely világos körvonalalva emelkedett a tiszta égboltozat felé. De a várt láng nem lobogott fel, s megereadt a tanácskozás, hogy mitévők legyenek, midőn egyszerre halványan, dült vonásokkal előrohant Bányász József és kiáltá:

— Valami baja esett Matyinak, máskülönb az ígért tüzet meggyújtotta volna. A levegő olyan tiszta, hogy a tanító úr távesövével egészen világosan láttam a házat. Hanem tűz sehohsem égett. Fel kell mennem Ki jön velem?

A kőfaragó jelentkezett először:

— Segítetek, a mennyire csak lehet. Józsi, én veled megyek.

A molnár és a kereskedő mintegy egy torokból kiáltottak:

— Én is felmegyek!

6.

Néhány órával később uton volt már a négy derék férfi. Kötéllel egymáshoz kötve haladtak egymás mögött, hallgatagon. Tündérszerűség vala a zezugos hegység, csillámló hóval betakarva a fehér hó holdfény ragyogásában: de ok csak a szédítő utat látták s a mentésre gondoltak. Midőn a legveszélyesebb helyhez értek, megállottak, hogy megnézzék a köteleket s hogy azután ismét tovább menjenek. Ekkor megszólalt József:

— Barátaim, köszönöm nektek! Most jön a leg-

számításba. — Egyébként a miniszter, leiratában ígéretet tesz, hogy az esetre, ha a Szarvas város ezen utczának kikövezését teljesítene, a burkoláshoz szükséges kavicsanyagot szállíttatni fogja, de ezt sem ingyen, hanem azon árért, melybe annak termelése és szállítása az államnak kerül.

— **A szerencsés őzike.** A múlt napokban szegény őzikeről irtunk szegénynek mondtuk, mert életével fizetett e háttára való tévedéseért. Ezúttal azonban az ismét ide zárandokolt őzike szerencsésében járt. Ugyanis a tegnapi napon a Körösméntén egy őzet vett észre az őrs ezt telefonon bejelentve, ismét kiűnt termett három vadász, de nem jártak a multró szerencsével, mert az őz ideje korán neszét vévén a veszélynek a vizen átúszva szép szerével odább állt s valahol Bolza Géza gróf ömeltősága halászelki birtokán ütött ideiglenesen tanyát.

— **Postai portó díjak felemelése.** A korona értékben való számításnak az 1898 év kezdetével való behozatalával a posta tarifának korona értékre való át számításánál, amint hírlik, a tarifa egyes tételének fölcélre való kikerekítése vétetett czélba. E szerint az egyszerű öt krajczáros levél bélyege ezutánra is oly értékű vagyis tíz fillér lesz, mint eddig volt. De a levelező lap négy fillér helyett öt fillér lesz. — A csomag posta portó tételéi is emelkedni fognak bár csekély mértékben. Az új érték és a megváltozott tarifa már valószínűleg új evkor lép életbe.

— **A füstbe ment milliók.** A dohány és ebből gyártmányokból elmúlt fél évi időszak alatt befolyt pénz forgalmáról a m. kir. dohány jüvedék igazgatója összeállította a kimutatást. E szerint dohányért és szivarért befolyt 1 millió 158 ezer 668 forint, különleges dohány árúért 1 millió 387 ezer 194 forint vagyis összesen 19,545,862 forint. Ámbar ez szép summa, mégis a múlt évi forgalomhoz viszonyítva 89,574 forint csökkenés mutatkozik.

— **Hivatalos stilus.** Nem fűzünk hozzá semmi kommentárt csak amint kaptuk, a maga valójában egyszerűen ideiktatjuk az alábbi következő hivatalos jelentést, mely maga ad felvilágosítást az ügymenet nálunk szokásos bejelentésének sajátosságairól. Tekintetes főjárás szolgabíró urnak Szarvason. Van szerencsém az 897-ik évben B. Szt. András községében az Egészségi ügyi 3. óról úgy mint Április, Május, és Junius havakról a jelentésem tisztelettel betérjeszteni. A mészáros es hentesek ebben a 3. hóban vagtág jószágról. Szarvas marhák 2 Éven fölü 16 drb. 2 éven alul 11 drb. Szobos borju 11 drb. Összesen 38 drb. ebben a 3. hóban vagtág birkák 68 drb. bárányok 47 drb. Összesen 115 drb. Sertés vagtág 16 drb. a főt nevezett 16 drb. szarvas marhák közt 1 ökör kényszervágatott az ökör elesett és nagy nehezen tudott felkelni kértég a levágás a tüdőben és a májban kevés kis vízholyak találtam, az ökör jól használt volt, a tüdő és a máj semmisítettem a hus haszálatra algalmasnak találtam, a hus bravát házban olcsó áron kimirtig. Előfordult megbetegetés és elhulasok és kigyógyulás Egy tehén csak a nyakan egy taganat fellébet kigyógyult. 3 drb. kólikás lovak egy darab kigyógyult 2 drb. már megdöglött volt.

5 drb. sertések megbetegette az egyik szeveny tüdőgyulladás kigyógyult. 4 drb. sertés Édvagytalanság mint a 4 kigyógyultak. Csabacsidon egy tehén és egy bika tipfenében elhult. ebben a 3 havakban egész Juli elsejéig sertés vézben elhult Csabacsidon 345 drb. sertés kigyógyult sertés 11 drb. Csabacsidon Szarvas marhák veszétségben ebben a három hóban megbetegetett 4 drb. 3 drb. veszétségben elhult, drb. kúrta-tott Összesen 4 drb. Kelt B. Szt. Andrason 897-ik év Juli 1-én.

— **Az őrlési vám és buzaárak magassága.** Mindnyájunknak híven emlékeztetésben van az a mozgalom, melyet a malom tulajdonosok és molnárok kezdeményeztek tavaly, amidőn a buza árak a 6 frtot sem érte el. Kezdték pedig a mozgalmat existenciájuk biztosítására a végből hogy az őrlési vámnak, az alacsony buza árak miatt való felemelésére paktumot kös-senek egymás közt, meghatározván az őrlési vám nagyságát. — Most hogy a buza ára 12 forint felé jár, csak várjuk, csak várjuk azt a tavalyi mozgalmat, az őrlési vám vissza leszállítása iránt. A tisztelt malom tulajdonosok és molnárok hol késnek az éji homályban? Amint haljuk, a városunk keleti oldalára eső tanyai kisebb gazdák, és tanyások kik ez ideig szívesen hozták be buzájukat őrlés végett Szarvasra, most Endrődön őrltetnek, mert ott kevesebb vámot szednek.

A „Müvelt Nők Otthona“ érdekében mely tudvalevőleg felekezeti különbség nélkül egyedül álló müvelt nőknek ad otthont, országszerte megindult már a mozgalom. Több megye és város hivatalosan eszközli a taggyűjtést, annál inkább, mert amely megye vagy város 300 tagot gyűjt, annak jogában áll teljesen ingyen, amelyik pedig 150 tagot gyűjt, az feleáron ajánlat, illetőleg küldhet egy-egy egyedül álló müvelt nőt teljes ellátásra a „Müvelt Nők Otthonába.“ Taggyűjtő — ivatek és alapszabályokat a „Müvelt Nők Otthona“ íródjaja (Budapest, VII kerepesi út 44) készségesen ad az érdeklődőknek.

Színház.

Mire lapunk legközelebbi száma megjelenik, városunk színházi szezonja már elkezdődött, hogy a színészet hivatott képviselői, Makó Lajos szegedi szintársulata f. hó 14-től hat hétig nemes szórakozást nyújtson műpártoló közönségünknek.

Hogy erre az idén kilátásunk van, biztosítékot nyújt az a díszes társulati névsor, melyet az előzetesen kibocsátott „Színházi jelentés“ nyomán múlt számunkban mi is közöltünk. A szegedi társulatot különben a vidéki szintársulatok legkiválóbbjainak mondják. Igazgatója pedig testtel—lélekkel szolgálja a magyar

színészet ügyét, s legfőbb boldogságát találja abban ha a vidéki színészet javát, kitünőségeit szerződötté magához és olcsó reklámok helyett művész gárdájának élvezetes előadásával hódíthatja meg a közönséget.

Olyan tagok, mint a drámában: R. Balogh Etel, Szilágyi Berta, Tárnoky Giza, Lászlószyné, Pethes Imre, Szakács Andor, Makó Lajos, László Gyula, Sándor Emil, Mezey Péter; az operettekben: R. Réthy Laura, Szende Anna, Ráday, Stoll Károly, Juhász Sándor, Juhászné Szakácsné, Réthy István és a pompás komikusok Krémer Jenő és Szilágyi Dezső fényes garancziát nyújtanak az előadások kitünősége felől. Derék karnagya a társulatnak Stefanidesz Károly, aki szép zenei képzettségével és nagy ügybuzalmával az ének — és zenekarral is sikereket tud elérni.

A szezon műsora — mint a színházi jelentésből kiténik — ugyszólván csupa új darabokból van összeállítva. Benne van a nemzeti, népszínház és vizszínház minden jóra való újdonsága s csupán a fővárosi nyári színházok néhány „Blitzveisz Kóbi“ féle férczelménye hiányzik, melyeket Makó igazgató egyáltalán nem szerz be magának — igen helyesen.

A szegedi jeles szintársulat hűtelen lett a régi színházhoz, melyet bizony az idő vasfoga nem hagyott érintetlenül, s a hol az egykor csinos díszlet elrongyolódott, a nézőtér ülései, a tetőzet és sok más egyebb annyira megrongálódtak, hogy bizony—bizony szívesen vesz bucsút Tháliának kiszolgált, ma már valósággal tűz veszélyes bűdejától a közönség is és örömmel fogja látni, hogy az „Árpád“ szálloda dísztermében szinte megbámulni való tágas, szép színpadot és nézőhelyet teremtetek.

Évek óta nem találta meg közönségünk az igényei és ízlésének megfelelő művelzetet a szarvasi színházi évadokban. Kétszeres örömmel üdvözljük tehát Makó Lajost és elsőrendű jeles társulatát ide jövelekor, s bizton hisszük, hogy közönségünk színpártolását illető reményeikben nem fognak csalódni, mert Szarvas művelt és műértő közönsége nem kívánja elriasztani a vidéki szintársulatok legkiválóbbját, a mely hosszú bójt után igazi művelzetet nyújtani jött el városunkba.

Mernő.

Népmozgalmi adatok.

Születések. Az elmúlt hét folyamán született 20 gyermek. Az év elejétől ezideig összesen 575.

Eljegyzések. Litauzski János Török Annát, Hajdú István Simonyi Bertát, Zsakka András Medvegy Zsuzsit eljegyezte.

Házasság Az elmúlt héten nem kötett.

Halálozás. Az elmúlt hét alatt meghalt 11 ember. Az év elejétől ez ideig összesen 360.

rosszabbja. A vállalkozást mindenik életével fizethetné meg, menjetek vissza s hagyjatok magamra!

— Akkor te nem jól ismerz bennünket, felelték emezek. Mindnyájan egyformán hibásak vagyunk. Előre hát! Csakis úgy lehet mentésről szó, ha összetartunk.

— Szivemből köszönöm, mondá József.

— Rajta, előre! Szólt a kőfaragó biztatása. Láttátok ott a Sárkányfőt, ahol állítólag lezuhant a lavina?

Nagy ügygyel-bajjal elértek a szerencsétlenség színhelyére. Aggódo kebellet pillantottak le a mélységbe. Még szürkület volt, úgy hogy a tárgyakat csak nehezen lehetett megkülönböztetni. A molnár elkialította magát:

— Nézzétek csak! Nem fekszik ott valami, a hova a nap már odaveti sugarát?

József vizsgálódó szemekkel fürkészett.

— Az az ő kalapja!

Sirva, kezeit tördelve térdre hullott,

— A Matyi lebukott! Meghalt! Az én szegény öcsém meghalt! Oh, bocssás meg nekem, Matyim!

A másik három csittitgatta a kétségbeeső férfit, hogy térjen magához, mert ha menteni lehetséges, akkor csak tett segít és nem siránkozás. És a kőfaragó folytatta:

— Kössetek engem a kötéltre és bocssátok le!

József ugyan maga akart leszállani, de társai tartották attól, hogy a fájdalomtól és az izgatottság miatt nem lesz képes a mentési munkálatok végrehaj-

tására. A köteleket kibontották és félig mászva, félig függve eltűnt a kőfaragó a mélységbe. Alig ért lába biztos talajt, már is észre vette a szerencsétlenül járt Matyást. Egy pár szökéssel ott termett, gyorsan a daróczkabát alá nyult, a sziv... még dobogott! Nem tudta magát tartóztatni s hangos örömmel felkiáltott. Még egy nehéz munka, de az is sikerült. Az elaléltat jó erősen megköötözte, jelt adott s a fent aggodalommal várakozók húzni kezdték a kötelet. Ujjongás hirdette hogy Matyás szerencsésen felérkezett. Nemsokára a kőfaragó is fenn volt.

Mindjárt az első élesztési kísérlet után felnyitotta szemeit Matyás.

— Bocssás meg, Józsi! voltak első szavai.

— Oh, kedves, kedves Matyim, te bocssás meg nekem! esdekelte József. Bocssásd meg nekem azt a rossz szót, a mely oly szerencsétlenné tett engem.

A kőfaragó mielőbbi megindulásra figyelmeztette a társaságot, a mely nemsokára tovahaladt drága terhével.

7.

Aznap estéjén egész Ármosd talpon volt; ki a kapuban állt, ki a piacszéren, de mindenki várakozva nézett a hegycsúcs felé, a hol az időjárásí órhely állott:

Ekkor kilépett a kocsmáros az egyik csoporthoz és így szólt:

— Már elég sötét van! Hogy is mondta a kőfaragó? „Ha egy tüzet láttok, akkor felérkezünk, de

hiabavaló volt a tárazásunk; ha két tüzet láttok akkor valami baj esett meg Matyival s mi megmen tettük; de ha...“

— Az egyik tűz ég!

— A másik is lángol már!

Hangos ujjongás verte fel a falu csendjét s nem akart véget érni. A mig csak egy parányi láng is látható volt, künn maradtak az emberek. De még azután is, hogy a parázs fénye elhamvadt, vidámság uralkodott az ármosdiak között. De hát hogye vigadtak volna, hiszen egy derék társukat mentette meg az a négy nemes férfiú, kiknek helyén vala szívrük.

Épen kocczintottak a kocsmában összegyűltek, hogy a hegytetőn levők egészségére ürítsék ki poharukat, midőn belépett a tanító, kit az egész község, mint értelmi vezetőjét tisztelt és becsült. Ő is poharat adatott magának és azt felemelve így szólt:

— Örömmel kiáltom én is: éljenek sokáig boldogságban a megmentők és a megmentett! Büszkék lehetünk a mi bátorszívú embereinkre. Ámde, kedves barátaim, gondoljátok meg, hogy a könnyelmű fogadás, mily veszélyekbe sodorja az embert! Gondoljátok meg, mily fájdalom az, a mit rossz szó és czivakodás okoz! Jegyezétek meg: A megbántás oly hirtelen, a békülés nehéz!

